

Motion till riksdagen 2009/10:So421

av **Hans Wallmark m.fl. (m)**

Skånska vinodlingar och gårdsförsäljning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fabriks- och gårdsförsäljning av lokalt producerade alkoholhaltiga produkter och om möjligheterna att göra reklam för den egna näringsverksamheten.

Motivering

Runt om i Skåne och Sydsverige rapporteras nu om experiment med vinodlingar och att vinstockar planterats. Än så länge är produktionskapaciteten blygsam. Det går dock att anta att omfattningen kommer att växa. Det hela kan ses som ett utmärkt komplement till de bär- och fruktodlingar som redan finns och på ett positivt sätt präglar landskapet.

Från att ha varit något närmast kuriöst eller i vart fall hobbyverksamhet i mycket liten skala ökar nu antalet vinodlingar. Det handlar om investeringar i mark och anläggningar, men också forskning och utveckling har ökat det inhemska kunnandet och sporrat viljan att laborera med druvsorter. Men odlarna möts av stora svårigheter att nå potentiella kunder. Alkoholmonopolet förhindrar gårdsförsäljning. Stor försiktighet måste visas ifråga om reklam.

Det som skulle kunna vara en växande näring med goda förutsättningar att gynna en levande landsbygd stöter på problem. Självfallet fungerar hindren avkylande för både investeringar och nytänkande.

Med anledning av den remissomgång som varit med anledning av den presenterade utredningen om en ny alkohollag har bland annat Jordbruksverket uttalat sig positivt om gårdsförsäljning. Bland annat hävdas: Med ett ökat intresse för landsbygdsturism och regeringens satsning på Sverige som Euro-

Fel! Okänt namn på

pas nya matland finns det en stor potential i gårdsförsäljning av vin och öl. Jordbruksverket hävdar att utredningen inte tittat tillräckligt noga på vilka möjligheter som finns att få en ändring i alkohollagen godkänd av EU.

Detta är tydliga kommentarer som naturligtvis måste beaktas. Finland som EU-land har gårdsförsäljning trots att Alko precis som Systembolaget har monopol. Det har fungerat i flera år utan straffåtgärder mot vårt östra grannland. Det kan därför knappast sägas vara EU som stoppar möjligheten utan endast bristen på politisk vilja. Förhoppningsvis kan fler samlas bakom det ganska rimliga kravet på att underlätta för landsbygdsutveckling, turism och upplevelseföretagande. Inte minst i ett Sydsverige där mer och mer vin kommer att produceras utöver potentialen för även annan tillverkning.

När Sverige blev medlem av EU 1995 upphörde flera av monopolen på alkoholorrådet, såsom import, tillverkning och partihandelsförsäljning. Allt detta skedde för att anpassa Sverige till den inre marknadens friheter. Emellertid valde Sverige att behålla detaljhandelsmonopolet, Systembolaget, av alkoholpolitiska skäl. Villkoret vid förhandlingarna om svenskt EU-inträde var att slå vakt om näringsfriheten för producenter. Systembolaget får inte diskriminera producenter inom EU.

Den företagsamhet som vuxit fram inom detta område de senaste åren bygger på engagemang och initiativ som är av stor betydelse för en levande landsbygd. Etablerade produkter och grödor ges fler och nya användningsområden, och säsongen byggs ut så att besökare kan attraheras även andra tider än under de klassiska semesterveckorna i juli och augusti.

Ett problem är att lokal provsmakning och försäljning inte är tillåten. Det som är självklarheter och naturligt vid vingårdar i Italien och Tyskland, hos calvadosstillverkare i Frankrike eller cava-husen i Spanien är en omöjlighet i Sverige. Det försvårar kraftigt för den viktiga upplevelse- och turistbranschen. Kopplingen till det lokala och nära är extra viktig i uppbyggnadskedena då varumärket skall etableras. Sällan finns en tillräcklig ekonomisk styrka. Det gör att företagen är i stort behov av turister och besökare som sedan kan sprida kännedom om varor och miljöer. I sammanhanget är det också väsentligt att kunna marknadsföra sig och bygga upp det egna varumärket med hjälp av olika reklamprodukter.

Det är inte ovanligt att exempelvis maltwhiskeydestillerier i Skottland och Irland eller cognacsdestillerier i Frankrike säljer stora kvantiteter direkt till besökare. Den här fabriksförsäljningen är ett billigt och enkelt sätt att sälja dryckerna. Det behövs inga mellanled eller någon fördyrande distribution. Svenska producenter är tyvärr förhindrade att göra samma sak på grund av monopolen. Det här försätter den inhemska produktionen av destillerat samt okryddad och smaksatt sprit i en omöjlig situation. Å ena sidan råder näringsfrihet och inget tillverkningsmonopol, å andra sidan finns det bara en möjlighet att sälja produkten till kunderna och det är genom Systembolaget, som inte får särbehandla svenska spritprodukter. Därför vore det önskvärt att tillåta fabriks- och gårdsförsäljning i Sverige.

För utländska besökare på genomresa är det inte ens aktuellt med Systembolaget då leverans inte sker till det egna landet och det kanske inte är läge för ett återbesök i Sverige eller Skåne under de närmaste åren. Därmed går

Fel! Okänt namn på

landet miste om den typ av inkomster som i andra länder betraktas som lika självklara som värdefulla.

Det finns farhågor om att fabriksförsäljning skulle utmana Systembolagets monopol. Förvisso sker ett undantag från detaljhandelsmonopolet, men det är den enda lösning som kan förena näringsfriheten med den fria konkurrensen. Vad gäller alkoholpolitiska aspekter innebär fabriks- och gårdsförsäljning naturligtvis ökad tillgänglighet. Det är förstås oerhört viktigt att poängtera att sådan försäljning måste underkastas samma regler och tillsyn som annan alkoholförsäljning för att stävja att alkohol säljs till minderåriga. Sådant skall beivras på samma sätt som sker vad gäller restauranger eller Systembolagets butiker.

Producenterna av svenska alkoholprodukter borde ha rätt att få rimliga möjligheter till avsättning av sina produkter. Det skulle skapa nya arbetstillfällen, bidra till ökad turism och medverka till en levande landsbygd.

Stockholm den 1 oktober 2009

Hans Wallmark (m)

Staffan Appelros (m)

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (m)

Christine Jönsson (m)

Göran Montan (m)

Anne-Marie Pålsson (m)

Mats Sander (m)

Marie Weibull Kornias (m)

Inge Garstedt (m)

Anders Hansson (m)

Olof Lavesson (m)

Sven Yngve Persson (m)

Margareta Pålsson (m)

Ewa Thalén Finné (m)